

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
nalkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 21 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 277. szám.

Szerda, dec. 2.

Az ország piaci.

— dec. 2.

Egyik gazdasági szaklap írja, hogy nemrégiben egy angol élelmiszerkereskedő járt Magyarországon, hogy nálunk is keresen árut angol fogyasztásra. Mellekesen hagymával is kereskedik, amit tul a csatornán nyersen és gyárilag előállított szoszok alakjában nagyon élnek. S ez az angol kereskedő megtekinti a makói hagymatermelést, kijelenti, hogy a magyar hagymának zamat és kiadóság tekintetében nincs párja a világon — csak azt sajnálja, hogy nem terem belőle annyi, a minek a szállításával érdemes volna foglalkozni. A makói hagymatermés neki csak egy hétre való volna s üzletet csak esztendőszámra érdemes kötni, tehát akkor, ha ötvenkétszer annyi hagymát produkál a legnagyobb magyar hagymatermelő vidék, mint amennyit ma termel.

Nagyon kár, hogy az efajta nagyértékű közlemények egy olyan szaklapban jelennek meg, amelyeknek se szakközönsege, se laikus közönsege nincsen. Pedig nagyon fontos dolog tudni azt, hogy Anglia nemcsak a hagymának, hanem minden magyar nyersterménynek kitünő piaca volna, ha volna bennünk üzleti szellem és vállalkozói mersz.

Annál nevezetesebb dolog ez, mert ismeretes a panasz, hogy az utolsó két évtizedben megszokott nyugoti piacaink egy része teljesen elmaradt, másrésze pedig megszűnt. Franciaországot egészen, Svájcot majd egészen elvesztettük, a német birodalom jelentőségét pedig nagyon alászállította az új vámszerződés. Ugyszólván teljesen Ausztriára vagyunk szorítva, de itt se a legjobb kilátásokkal. Egyrészt az osztrák agráriusok végkép nem barátjai a magyar mezőgazdasági termékek szabad

bevitelének, másrészt igen valószínű, hogy a vámpolitikai egységben ez az utolsó ciklus. Az önálló vámterület esetén Ausztria nagy vámkedvezményeket fog adni az orosz és a balkáni mezőgazdasági termékeknek s nekünk a vámok mellett ezzel az erős konkurenciával is meg kell küzdenünk. Létérdeünk tehát új piacról gondoskodni s ez nem lehet egyéb, mint Anglia.

Anglia mezőgazdasága ma már nagyon lehangyolott s a saját belső élelemfogyasztásnak egy harmadát se képes előállítani. Ezért Anglia kénytelen a külföldről élni. Az összes mezőgazdasági termékek közül nem vet vámot, csak a borra és dohányra. Fogyasztó képessége óriási, a benne elérhető árak csábítóak. Az az egy hibája csak: hogy nagyon messze esik tőlünk.

Nem is annyira földrajzilag van messze, hanem inkább annyiban, hogy az angol piac csak osztrák és német közvetítéssel, tehát olyan néven is ismeri a magyar árukat, a magyar gazdaközönseg pedig teljességgel nem ismeri az angol piacot. Bizonyos, hogy az angol piac meghódításából maguknak a magyar gazdáknak kellene az oroszlanrészt kivenni, de az is bizonyos, hogy a kezdeményezés a kormány feladata volna. Bizonyára sokkal olcsóbb, könnyebb és kimondhatatlanul hálásabb feladat, mint a boszniai közsikláknak olvasatlan milliókon és drága magyar véren való megvétele.

Munkásügyek a parlamentben. A képviselőház tegnapi ülésének végén Szatmári Mór előadó beterjesztette a munkásügyi bizottság jelentését. A bizottság az állami munkásbiztosító hivatal ügyviteli és fegyelmi szabályzatáról szóló kereskedelemügyi miniszter jelentését tudomásul vette, valamint a női alkalmazottak éjjeli munkájának tilalmáról szóló jelentést. A bizottság tárgyalta és el is fogadta a nők éjjeli munkájának tilalmáról szóló törvényjavaslatot.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A barát.

A fiatal asszony, ébredés után, hirteien halk ijedséget érzett és a szive erősen dobogott. És azután észébe öltött, hogy tegnap megígérte Gilbertnek, hogy eljön a képcsarnokba.

A rézagy mellett asztalkán levelezőlap fekszik, sonthamptoni tájképpel és rövid üdvözléssel, melyet sietve odavevett az ura keze. Röviddel mielőtt Ellington Brothers & Cie irodájába sietett, hogy végre aláírják a szerződést.

Meleg fény szűrődik át a nyers selyemből való függönyökön és Eveline szobájába hatol az ébredő utca zavaros zaja. Vajjon ki lehetett az az öreg ur, a simára borotvált arccal, ki oly érdeklődéssel figyelte meg őt a Gilberttel folytatott döntő beszélgetés közben? Kétségtelen, hogy bemutatták neki, de ki volna képes megtartani mind a sok nevet?

És miközben Gilbert remegő, puha hangja édes szavakat suttozott piciny fülébe: ő majdnem fizikailag érezte az öreg ur figyelő pillantását. Később aztán hirtelen maga mellett látta őt és egy pillanatig összeszorította szivét a félelem: hátha meghallott egyet-mást. Csak miután megfordult és alakja eltűnt a fekete kabátok és színes ruhák egyvelegében: csak akkor nyert hatalmat fölőtte a bünös kérdés bódító szava. Halk borzongások járták át a testét, ha az esdeklő férfi forró lehellete a nyakát érte. A keringő simogató hanghullámai csalogattak, haldokló virágok bágyadt illata kábitotta a gondolkodást és a fiatal asszony nagyon gyorsan mondott ki egy „igen“-t, melyet mindeddig soha senki könyörgése nem ért el tőle. Gilbert szemében diadalmas mosoly villant föl és ezt elrejtendő, lehajolt és megsókolta Eveline reszkető kezét. Azután távozott. Az asszony még

egy ideig ott ült a fülkében a pálmák alatt, fáradt mozdulattal utasított vissza néhány táncost: azután hintójaért küldött. A fekete hegy-csucok fölött lassan derengett a téli nap halvány pirja.

Ma kellemetlen éles világításban látta az egészet és öltözködés közben mintha a megbánás lassitaná mozdulatait. Tizenkét órakor a képtárban! — És ha nem menne oda? Ha be nem váltaná ígérteit? — Mily türelmetlenül várakozna Gilbert — tompa tekintettel, érdeklődés nélkül nézné az embereket és képeket s lopva a bejárat függőnye felé pislogna minduntalan. — Nem — oda kell mennie. Csak az egyszer. — Hiszen mi rossz is volna abban, ha ismerőssel képeket tekint meg az ember? A szobaleány elkészült. Még csak a keztyűt gombolja be, föltűzi a sűrű fátlyolt és összehuzza az álla alatt.

És Eveline megy ma először... Hiszen csak a képtárba megy.

Ma különösen izgató az utca zsvajja. Zakatoló kerekkel robnog az automobilok, nyikorogva döcögnek a teherkocsik és a villamos vonatok csengőinek metsző hangja tépi az idegeket A köruton hemzseg a nép. Cilinderek ragyognak a napfényben és ruhák suhognak. Egy lompos, csunya kis lány odatolakodik a járókelők elé, ibolyacsokrokat kínálva. Eveline megvesz egyet. Az utca gyermeke félig sunyi, félig panaszos pillantással tekint az elegáns, csinos hölgyre, majd tovább rohan. És Eveline keblére tüzi a sötét virágokat, sötétlilák: Gilbert kedvence színe. Még csak egy kanyarulat és a képtár elé érkezik...

— Jó reggelt, nagyságos asszonyom.
— Az isten szerelméért! A tegnapi öreg ur.
— Tegnap este abban a szerenésében részesültem, hogy bemutattak nagysádnak. Szabadna kérdeznem: hogy érzi magát?

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2-5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védői hölgyek részére minden nap délen gőzfürdő. A kádfürdő reggel 6-11 este 7-ig nyitva marad.

A Torontáivármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünneppnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkás gimnázium) december havi előadásai a következők:

Dec. 2-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig magyar irodalom.

Dec. 4-én: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig nemzetgazdaságtan.

Dec. 9-én: 8-tól 9-ig nemzetgazdaságtan; 9-től 10-ig gazdasági földrajz.

Dec. 11-én: 8-tól 10-ig nemzetgazdaságtan; 9-től 10-ig magyar irodalom.

Dec. 16-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig gazdasági földrajz.

Dec. 18-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

Dec. 30: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

December 7. Közig. bizottság ülése.

December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Decemberi strófák.

Lomha járásával úgy köszöntött be, mintha csak most következne szeptember, avagy a rideg ősz, mikor ködös, borus énekével dalra kél Osszián.

Kitolódott valahogyan a világ kereke, hej, nem úgy forog már, mint régen. All az egyformán az emberek életmódjára meg a csillagok járására, aminthogy később jut a halandó ember a tavaszhoz, (ha jól vesszük, nincs is tavasz, csak egyszerre nyár), szeptember eleje kánikulába fojt minden őszi napfény utáni epekedést, majd hirtelen kis tél következik, azután, inhol ni, decemberben pedig ránk fekszik az őszi boru.

Mintha nem is Mikulás közelegne tündéri, bűbajos almaival, álomba ringató gyermekmesével. Hol van már Mikulás, hol a benne való hit! Szétfoszlott semmivé, megölte a Tudás, a Felvilágosodás, hasztalan zörgeti láncait, a hatéves lurkó is jól tudja, hogy csak tréfa az egész. Cukrozott mandula, hogy jobb legyen az

— Én, — igen, — köszönöm!

— Remélem, nem alkalmatlankodom? Valameiy meghatározott cél felé vezetí nagysádat útja?

— Igen, — azaz, hogy nem. — Sétálok.

— Kísérhetem néhány lépésnyire?

— O, kérem.

Minő szerencsétlenség! Ez az irtóztató ember! — Eveline kénytelen elhaladni a képcsarnok mellett. Bár hazudott volna — bár keresett volna kifogást — valamely látogatást egy közeli házban. Most már késő.

— Gyönyörű idő van ma. Nem találja, nagyságos asszonyom? Kár volna a szobában ülni; — a nap szinte elaraszta bennünket aranyával, ugyebár?

— Igen, gyönyörű.

— Roppantul örülök, hogy nagysáddal találkoztam. Meg kellett ragadnom az alkalmat, hogy kissé szerénytelen módon emlékeztetébe idézzem személyemet.

— Kedves férje bizonyára gyakran említette nevedet.

— Kérem?

— Grote. Grote konzul, nagyságos asszonyom. Gyakran volt szerencsém kedves urával együtt dolgozni. Kiválóan erélyes és kötelességtudó férfi... És szíve. A legjobb szív a világon...

— Oh, — ön ismeri az uramat? mondja Eveline, csakhogy valamit mondott. Ettől a beszédes öreg úrtól nem szabadul egyhamar. Gilbertnek várnia kell...

— Igen, persze, persze, hogy ismerem kedves urát. Nagyon jól ismerem.

Eveline gyors oldalpillantással méri végig a konzul alakját. Ő nem emlékszik arra, hogy ura valaha említette volna nevét — semhogy ő, Eveline, látta volna, a tegnapi est előtt. Magas termetű öreg ur. Valasztékos, előkelő a ruházata, hófehér haja emeli finom arca szépségét.

ize. A szülői szeretet formákat kereső megnyilvánulása.

Talán valahol a hegyek aljában, ahol hamarabb száll le az est és később dereng a virradás, hófúvások vidékeken hisznek még ebben a világban.

Oh, de lassu ott a civilizáció utja!

Nagyvárosi motívumok sem kerülnek bele az egyszerű szürkeségbe, abba, amelyik így talán szegyenkezdve, talán éppen restelve egy kevésbé is ezt a szürkeséget, nem sejt, hogy ezáltal válik díszessé, ragyogóvá, mert benne foglalják a hit, a mindenbe való megnyugvás, az igények füstté, hamuvá válása s az egyszerűségen való örömmujongás.

A középeurópai ember, akit az otthon melege fagyaszt meg leginkább, őszi zápor idején teletölti a kávéházakat s azt mondja, hogy nem unatkozik.

Minden jó, ha másutt lehet, emberi zsvajban, ahol két lélek nem ismerős, két elme nem ért egyet, ama babilonbeli Kaoszban, melynek „társaság” a neve. Nem a polgári értelemben vett társaság, hanem ezen fogalom szerint valami megtisztult, a plebs salakjától megmentett micsoda.

Hol marad a duruzsoló kályka poézise? Szereti-e még valaki erős alkonyatkor meleg szobában emlékezve a múltól, az ablakon beszűrődő utcai lámpafényt. Nagyanyáink romantikája miért nem kapja meg a lelkünk többé? Kérdezd meg az utcán élő társadalmat, azt, a melyiket nem a kényszerűség ver ki otthonából, hogy miért tetszik neki jobban a sétaterek aszfaltja, mint a tiszta nappali szoba enyhe melege? Talán ő maga sem tud rá megfelelni. Őzi egy névtelen vágy, valami megmagyarázhatatlan érzés, amely nem hagyja pillanatig sem nyugton, hanem fölkarva a helyesebb utra tévedő gondolatot is, átalakítja ugynevezett „társas lény”-nyé, szereplő alakká.

Hogy az apróságok odahaza a konyhaleány széke mellé kuporodva szedik be a civilizációt, az egészen oktalan dolog az elmélkedésre. Pedig így volt ez valamikor a nagyságos mamák gyermekkorában is, az ő szemük is épp úgy csillant fel akkor... a Mikulás meséken? Nem inkább azon a bakán, aki emberfölötti lénynek tetszik, mikor suttogva tárgyal a kapuk mélyén a Zsuzsákkal, meg a Marcsákkal...

— **A jubileumi istentisztelet.** Ma ünnepelték meg nálunk is a király 60 éves uralkodói jubileumát, amely alkalommal ma délelőtt fél 10 órakor az itteni róm. kath. plébánia-templomban ünnepi zenésmise volt, amelyen dr. Vincze-hidy Ernő megyei főjegyző vezetésével részt vettek az összes polgári és katonai hatóságok, a honvédség és közös hadsereg itt állomásozó zászlóaljainak legénysége, a csendőrség, nemkülönben a tanintézetek növendékei is. A misén, melyet Magyar Pál pápai kamarás mondott nagy papi segédlettel, az egyházi ének- és zene-

— Te kölyök, nem hagyod békében a hurogot? — kiáltja most Grote egy fiú elé, ki durván lökdösi a mellette járó kis leányt. A gyerek ijedten engedelmeskedik.

— Milyen gavallérosan viselkedik ön kis hölgyekkel szemben! A fiatal asszony tréfiás hangot és mosolyt erőltet, miközben lopva a karperecbe ékelt órácskára pillant.

— Már fél egy!

— Ócsó lovagiasság — kis iskolásfiúkkal szemben! neveti a konzul.

— Nézze csak, milyen vidám ma a veréb-népség! Hajdani időkben magot szórtam a kis naplopóknak, — de most gyakran megfedlekem róluk. Hja, a kor, az aggkor! — Epen ma reggel panaszkodtam az unokaöcsémnek... Ah, fiam! keseregtem, ha még egyszer oly fiatal lehetnék mint te —

Már a park közelében vannak. A képesarnok látogatásából ma már nem lesz semmi.

— Igen, az én unokaöcsém! folytatja Grote — Ördögös fickó! Annak van csak szerencséje az asszonyoknál. Képzeld csak! A pályája mint Don Juan azzal kezdődött, hogy egy szegény kis divatárúsnő a Szajnába ugrott miatta.

— De hiszen ez irtóztató!

— Igenis, ez irtóztató! — Nos, a menyasszonya — udvari tanácsos leánya — igen, hogyan is mondjam? — Elég az hozzá, körülbelül lehetetlenné tette, hogy férjhez menjen.

— Kérem? A menyasszonya?

— A volt menyasszonya, nagyságos asszonyom. Természetesen fölbontotta az eljegyzést és lerázta magáról a kellemetlen köteleességeket, miután ugyis elérte, amit akart.

— És ez az ön unokaöcsése?

Eveline villogó szemekkel nézi a konzult. — Igen, sajnos, nagyságos asszonyom. Tudom, mit gondol... De mit tehetek? Nagykoru, nem parancsolhatok neki. Intéseimre nem

kar Wehninger karnagy vezetésével a Güttler-féle „Misét” adták elő, továbbá Schiedermayer „Te Deum”-ját, offertóriumra pedig Wehninger József „O Jesu”-ját. Mise végeztével az énekkar a Himnusz énekelte el, amelyet a templomban összegyűlt nagyszámu közönség állva hallgatott végig.

Ő felsége 60 éves uralkodói jubileuma alkalmával a többi hitfelekezetek templomaiban is mondtak külön imát az uralkodóért, így például a nagybecskereki ev. ref. és az izraelita templomban is.

— **A bíróság köréből.** A király az igazságszolgáltatás előterjesztésére Demeter János nagybecskereki, továbbá Török Miklós nagyszentmiklósi járásbírói albirákat jelenlegi székhelyükön járásbírákka nevezte ki.

— **Új kamarás.** A király zombolyai és jenovai gróf Csekönics Pál földbirtokosnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A deszki gazdasági olvasókör alapszabályait a belügyminiszter 1908. évi 107.894. szám alatt láttaamozta.

— **A hírlapíró szövetség gyűlése.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége vasárnap délután a szegedi kereskedelmi és iparkamara helyiségében Szávay Gyula elnöklésével igazgatósági ülést tartott. Szávay Gyula elnöki megnyitójában jelentette, hogy a félévi mérleg 115.375 korona vagyonot tüntet föl, amelyből 92.970 korona értékpapír állomány. A bevétel 6089 korona, a kiadás 2698 korona volt. Segélyezésekre a múlt félévben 830 koronát fordított a szövetség. Gyászának adott a szövetség kifejezést Frank Zoltán szövetségi tag halála fölött, meggyászolta Falk Miksát és Makó Lajos alapító tagot, a művészlekkü, írók és irodalom iránt kiváló érzékű szinigazgatót. Szomorú Dezső esetében, bár a pornografust elítélendőnek tartja a szövetség, csatlakozik az újságíró egyesület fölfogásához, amely tiltakozik az ellen, hogy a sajtóügyi vizsgálóbíró letartóztathassa az írókat. Ujlaki Antal indítványozta, hogy a szövetség, vagyonának megkötése végett, építsen palotát, amely a késő nemzedékek is figyelmeztesse a V. H. O. Sz. alapvető munkájára. A tervvel foglalkozni fog a szövetség. Az igazgatóság törölte a tagdíjhátralékosokat s tudomásul vette, hogy az idei második félévben 925 koronát fordított a szövetség segélyezésekre. A vidéki tagok este a színház vendégei voltak, azután pedig a szegedi hírlapírók barátságos lakomát tartottak a kis Kassban.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte Standhaft Kálmán itteni vendéglistát, amennyiben neje, sz. Balogh Viktória tegnap este 52 éves korában meghalt. Az elhunytat holnap délután temetik el az Árpád-utcai gyászházban.

— **Utoállítás.** Szombaton, december hó 5-dikén tartják meg Nagybecskereken a szokásos utóállítás, mely délelőtt 9 órakor lesz a Rezső-laktanyában.

hallgat. Lássá, a szerencsétlen Bajonne bárót az öngyilkosságra kergette. Szegény Bajonne örületesen szerette a feleségét — olyan szép asszony volt! — Az unokaöcsém elcsábította. Párisba vitte, ott hagyta — a kutyát! Pardonnez l'expression! Szép, mint egyike az arkangyaloknak, kiket Isten megtagadott és a legügyesebb komédiás, kit a világ látott. De miért untatom önt keserű panaszaival? Bocssáson meg nekem! Valahányszor Gülbetről beszélnek — Istenem, de mi a baja? — Ó, ó — jöjjön — támaszkodjék reám. Üljön le a padra.

Eveline kínos erőfeszítéssel vesz erőt magán és mereven mosolyog, hogy sirva ne fakadjon. De egy pillanatra le kell ülnie.

— Már azeiótt is kissé fajt a fejem, — dadogja.

— Oh ez kínos dolog. Ismerem. Szegény, boldogult hugomat hasonló állapotok szenvedték meg, igen, igen. A fiatal asszonyok olyanok, mint a virágok. Minden rosszat távol kell, hogy tartsunk tőlük. Igenis, kell. Ah — nézze csak — mintha csak iderendeltük volna: egy üres kocsi. Hé! Nem, sommi esetre sem szabad gyalog mennie. Így! Jobban érzi magát? Igen? Éjnye, de nagyon megijesztett, nagyságos asszonyom. Az ibolyák is, mintha elfonnyadtak volna az ijedségtől. Nekem akarja adni? Ó, be kedves. Ezer köszönet. Föl fognak vidítani magányos szobámban. — És amikor ismét itt lesz kedves férje, meglátogatom, ugyebár? — Nagyon kedves. — Nos, Isten áldja meg, édes nagyságos asszony.

— Alázatos szolgálja!

A kocsi megindul, tovarobog és Eveline hazavágyódik, illatos szobájába, piéiny íróasztala mellé, hogy hosszú, gyengéd levelet írjon Southamptonba: Ellington Brothers et Cie címére — az erélyes, kötelességtudó, jólelkű embernek: Grote konzul barátjának.

Padl Busron.

— **A jubileumi keresztiek kiosztása.** A nagybecskereki csendőrszarnálnál ma osztották ki a császárijubileum alkalmából készült jubileumi keresztiket. Kleiner Gyula százados ma délelőtt szárnykihallgatás alkalmával szép beszédet intézett a legénységhez, megemlékezvén a nap jelentőségéről, amely után kiosztották a jubileumi keresztiket. Ilyen jubileumi keresztet kap minden katona vagy katonaviselt ember, aki 1898 óta szolgált vagy szolgál.

— **Gazdaggyűlés Szegeden.** A f. évi december hó 7. és 8-án Szegeden rendezendő borvásárral egyidejűleg dr. Becsey Károly orsz. képviselő elnöke alatt december hó 8-án d. e. 9 órakor Szegeden a város ház dísztermében gazdaggyűlés tartatik. A gazdaggyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Homoki szőlősgazdák szövetségének megalakítása. 3. A borértékesítés előmozdítása pincészövetkezetek alapítása útján. 4. Állásfoglalás a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslat tervezet tárgyában. 5. Indítványok. 6. Elnöki zárás. Tekintettel a fontos tárgysorozatra, a gazdaggyűlésen való részvételre bátrak vagyunk a gazdasági közönség figyelmét felhívni. — A torontalmegyei gazdasági egyesület.

— **Filharmonikusok hangversenye.** A nagybecskereki filharmoniai-egyesület jövő szerdán, december hó 9-én este tartja meg X-ik népies hangversenyét a Rózsa-szálloda kávéházi helyiségében. A hangversenyről szóló műsört az egyesület a napokban fogja kibocsátani.

— **Köszönet.** Deutsch Zsigmondné urnó 20 koronát adományozott az „Iskolagyermekbarát” egyesületnek, melyért hálás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— **Vasutasok gyűlése.** A vasutas szövetség nagybecskereki kerülete folyó hó 29-én, vasárnap körhelyiségeiben választmányi ülést tartott, melyen sokan jelentek meg egy a helybeli, mint a vidéki tagok közül. Ez alkalommal 12 szegénysorsu vasutasnak pénzübeli segélyt, 15 gyermek részére pedig teljes téli ruhát szavaztak meg. Több folyó ügy és indítvány tárgyalása közben a hatósági mérszárszék létesítése is szóba került, melynek keresztülvitele iránt a szükséges lépések megtételére a kerület vezetősége ismételtlen felkérte.

— **Karácsonyi és ujévi legalkalmasabb ajándékok,** ugyszintén eredeti kínai teak, valódi angol jamaikai rum, droguák, kötszerek, likőr és rumeszenziák, optikai s fényképezési cikkek stb. kaphatók Melkuhn Dezső drogeriájában, az „Arany csillaghoz” Nagybecskerek. Telefon 95. szám.

— **Veszedelmes reggeli.** Lapunk tegnapi számában ily cím alatt megírtuk, hogy Degrell Jánosné tegnap reggel férje távollétében reggelit akart főzni. A tüzhely körül foglalatoskodván, ruhája lángra lobbant s a szerencsétlen asszony sulyos égési sebeket szenvedett. A szerencsétlenül járt asszony állapota az éjjel oly válságosra fordult, hogy reggelre meghalt. Temetése holnap délután lesz.

A természet óriási szolgálatokat tesz az emberiségnek, amennyiben sok betegség ellen szolgálja a segítőszereket. Egyike a tenger által nyújtott legjobb szerekek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszatetsző ize van. A „Scott-féle Emulsió” formájában azonban a csukamájolaj is jó ízű és könnyen emészthető, akár csak a tejfel; a csukamájolaj összes gyógyerejű tulajdonságai a „Scott-féle Emulsió”-ban nemcsak hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a „Scott-féle Emulsió”-nak. Kapható a gyógyszerárakban. (e)

Karácsonyi vásár!

Eisenstädter S. és Társai

divatáruházában

Nagybecskerek.

Eladásra kerülnek

csakis hibátlan jó minőségben:

Luis'n-selyem métere . . . . . 1.40 K

Messalin-selyem métere . . . . . 2— K

Occasion bluzselymek m. 1.50 K-tól feljebb.

Csipkék, csipkeszövetek és mindennemű maradékok mélyen leszállított árakban kaphatók.

Szövetek egy koronától feljebb.

(1042—10.4)

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, dec. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Három napi tárgyalás után a képviselőház tegnap délután végre elintézte a kereskedelmi költségvetést is és belekezdett egyúttal a földmívelésügyi tárca költségvetésébe, amelyet már valószínűleg gyorsabb tempóban fognak le tárgyalni, mert ma délelőtt már végeztek az általános vitával.

A tegnapi ülés.

A tegnapi délutáni ülésen folytatták a kereskedelmi tárca költségvetésének részletes tárgyalását s Vizi Károly, Kelemen Samu, Teleky Arvéd gróf s még többek felszólalása után a részleteket is le tárgyalták és a költségvetést elfogadták. Azután áttértek a földmívelésügyi tárca költségvetésének a tárgyalására, a melyet Hammersberg László előadó ismertetett behatóan és ajánlotta elfogadásra.

A mai ülés.

A mai ülést csak 11 óra felé nyitotta meg Justh elnök, mert a kormány tagjai, valamint a képviselők egy része a budavári misén volt.

A földmívelési költségvetés tárgyalásának folytatása során Fábry Károly az árterekről szól, Török Ferenc pedig a székelyek segítése érdekében beszél. A költségvetést mindketten elfogadják.

Polónyi Géza szólal fel ezután s hosszabb beszédben foglalkozik a telepítésekkel, miközben a nemzetiségeket támogatja. Egyébként a költségvetést elfogadja.

Utána még Röck Iván beszél a költségvetés mellett, mire az általános vitát berekesztik.

A vita berekesztése után Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter szólal fel s a délelőtti ülés végéig tartó beszédben relettál az elhangzott észrevételekre.

Ezután a vita folytatását délután 4 órára halasztották.

A délutáni ülés végén több interpelláció lesz s ezek között van Eötvös Károly interpellációja a néppárti képviselők felhívása dolgában, amelylyel tudvalevőleg az anyakönyvek aláírásának való megtagadásra szólítják fel a katolikus híveket.

Maniu Gyula egy dinamitrobbanás dolgában fog interpellálni, Szmercsányi György a zionizmus ügyében, Nemes Bertalan pedig az iránt intéz interpellációt a miniszterelnökhöz, hogy igaz-e az a hír, hogy a kassai 34 ik gyalogezrednek Boszniában levő 3-ik zászlóalját a szerb bandák megtámadták, miközben több katoná sulyosan megsebesült.

A délvidéki gazdák küldöttsége a kormánynál.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál“ ered. távirata.) A délvidéki gazdák küldöttsége ma délelőtt tisztelgett a kormány tagjainál a kataszterrevízió és az adó-reform ügyében. A küldöttség mintegy 1100 tagból állott, köztük 600 torontali, 260 temesi, 200 bács megyei, azonkívül számos krassószörény- és arad megyei kisgazda.

A küldöttség a képviselőház kupolatermében gyűlt össze s csakhamar oda-jött Wekerle Sándor miniszterelnök, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Justh Gyula házelnök és Návay alelnök. A küldöttségben résztvettek az összes délvidéki képviselők.

Először Wittmann János, a délvidéki földmívelők egyesületének elnöke szólott Wekerle Sándor miniszterelnökhöz, ismertetvén az ez év nyarán Bogáronson tartott népgyűlés határozatait, amelyet az adóreform és a kataszterrevízió dolgában hozott. Beszédében rámutatott a nép bajaira,

hangoztatta a 800 koronás létminimum szükségességét s kérte a miniszterelnököt, hogy a memorandumban foglaltakat jóindulattal méltányolja. Végül átnyújtotta a bogárosi népgyűlés határozata alapján készített memorandumot.

Wekerle Sándor miniszterelnök hangoztatja, hogy ő már több mint egy évtizeddel ezelőtt meg akarta alkotni az adóreformot, amelyben a kisgazdák érdekeit méltányolni kívánta. A kormány ma is a tiszta igazságot akarja. Kijelenti, hogy a 800 koronás létminimum meglesz, azonban adóleszállításról szó sem lehet. Az arányosításnál figyelemmel lesz a nagybirtok és a kisbirtok közötti igazságos arányra s végül hangsúlyozza, hogy lelkiismeretbeli kötelességének tartja, hogy a memorandumot a legbehatóbban tanulmányozza. (Zajos éljenzés.)

Most Apponyi Albert gróf kultuszminiszterhez Baross János képviselő szólott, aki a sváb gazdák hűségét és hazaszeretét ecsetelve, a küldöttségnek a felnöttek oktatására vonatkozó kérését tolmácsolta.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter meleg szavakkal dicséri a délvidéki németseg, az ő kedves svábjainak hűségét és hazaszeretét. Hangoztatja, hogy a felnöttek oktatásának ő egyik leglegkevesebb hiva és előmozdítója s gondja lesz reá, hogy a küldöttség óhaja teljesüljön.

Apponyi nagy éljenzéssel fogadott válasza után dr. Várady Imre Nagybecskerek város orsz. képviselője Justh Gyulához, a képviselőház elnökéhez szólott s átnyújtva a küldöttségnek a képviselőházhoz intézett memorandumát, kérte, hogy hasson oda, hogy az adóreform mielőtt törvényerőre jusson, valamint hasson közre abban is, hogy a memorandumban foglalt kérelem teljesítségessé.

Justh Gyula köszöni a bizalmat s kijelenti, hogy meg van győződve arról, hogy a kormány igazságosan és a legjobb indulattal lesz a kérelem iránt s ő a maga részéről mindent el fog követni a kisgazdák érdekében. (Éljenzés.)

Utoljára Blaskovich Ferenc, a földmívelők gazdasági együletének alelnöke Darányi Ignác földmívelési miniszter előtt tolmácsolta a küldöttség kérését.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter hangoztatta, hogy a magyar nemzeti államnak egyik legértékesebb elemét képezi a délvidéki németseg. Ő mindenkor szívén viseli a kisgazdák sorsát és sohasem feledkezik meg róluk. Szintén biztosítja jóindulatáról a küldöttséget.

Darányi válaszáat is lelkesen megéljenzette a küldöttség s ezzel a tisztelgés véget ért.

A császárbülső.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A király 60 éves uralkodói jubileumának évfordulója napján a budavári Mátyás templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyen részt vettek a kormány tagjai, a polgári és katonai hatóságok fejei és számos képviselő.

A balkáni események.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint ott ma este vagy holnap eldől a háboru kérdése.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Fiumei jelentése: megerősítik, hogy ott tegnapelőtt az „Ungaro Croata“ hajóstársaság hajóin 4000 katonát szállítottak Cattaróba. Ugyancsak az Ungaro Croata parancsot kapott, hogy összes hajóit tartsa készenlétben hadiszállításokra.

Megerősítik azt a hírt is, hogy a 6-ik gyalogezred állományát felemelt békelétszámra egészítették ki s a katonákat holnap szállítják Bródon keresztül Bosznába.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, a magyar-osztrák nagykövetet a cár tegnap külön kihallgatáson fogadta.

Londoni távirat szerint ottani diplomáciai körökben azt állítják, hogy Magyarország és Ausztria, valamint Törökország között a legutóbbi napokban közlekedés történt.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Párisból jelentik, egy odaérkezett belgrádi távirat szerint a cár sürgönyözött volna a szerb kormánynak, hogy ha a trónörökös az ő heves beszédeit nem mérsékli, úgy Oroszország nem tehet semmit.

Egy belgrádi távirat szerint Péter szerb király Lippovac orosz tábornokot hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

Ostromállapot Csehországban.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Prágából sürgönyzik, Prágában, valamint Csehország több városában a németek és csehek közötti folytonos zavargások miatt kihírdették az ostromállapotot.

Határidő-üzel.

Budapest, dec. 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	26—
Buza (októberre)	22-70—
Rozs (áprilisra)	21-86—
Rozs (októberre 1909.)	19-66—
Zab (áprilisra 1909.)	17-80—
Tengeri (áprilisra)	15-20—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közlötökért nem vállal felelősséget a szerk.)

Nyilatkozat.

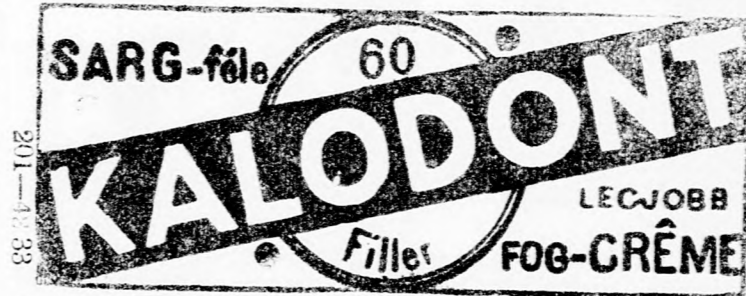
Az igazság érdekében tartozom kijelenteni, hogy a „Délvidéki Ujság“ folyóévi 273. sz. „Nyilttér“ rovatában „Dolova“ cím alatt megjelent közlemény nem tőlem ered, annak közzététele iránt sem direkt, sem indirekte közre nem működtem.

Dolova, 1908. évi november 29.

Román Romulusz.

községi tanító.

1065-11

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Igalmass-rend tulajdona. Elsőrangú kenes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőleg-, szénsavas- és villamos vizű fürdők. Ivó-kúra. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld 131-16.16 az igazgatóság.

290-9. sz. 1908.

Torontálvármegye alispánja.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegyében a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t. c. és kereskedelmi miniszter urnak 61805/1908. számú rendelete alapján

kiepitendő basahid—törökbecsei törv.-hatósági közut

7—18 km. szakaszán szükséges és alább részletesen felsorolt anyagok és munkák biztosítása céljából a vármegye székházának alispáni kistermében 1908. évi december hó 12-ik napjának délelőtt 11 órájára ezennel versenytárgyalást hirdetek, melyre a vállalkozni szándékozók a következő adatok közlése mellett hívom meg:

1. 4121 m³. terméskő (legkevesebb 1000 klg. m². törési határértékű, szilárd-ságu és fagyálló közetből) utalap részére, az utpadkára kifuvározva és ott az állam-építészeti hivatal utasításához képest szabályos figurákban halmozva átadandó.

2. 2750 m³. zuzott kavics (legkevesebb 2000 klg. pro cm². törési határértékű szilárd-sággal bíró, fagyálló közetből) a feltételeknek megfelelően aprózva, az utpadkára kifuvározva és ott kirosztálva, 2 köbm.-es rakásokban szabályszerűen felhalmozva átadandó.

3. 275 m³. rostált, tiszta zuzalék, vagy perjámosi kavicsos homok az utpadkára kiszállítva és ott 1 köbm.-es halmokban átadva.

4. 675 m³. közönséges, de tiszta homok, különben, mint előbb.

5. 27500 m² alapszekrény kiemelése.

7. 27500 m². utalaprakás (anyagok hozzáadása nélkül).

6. 1050 m². terméskőburkolat (anyagok hozzáadása nélkül).

8. 80 drb szabványos tölgyfa kerékvető.

Ajánlkozni lehet külön az 1. t. alatti terméskőre, külön a 2. t. a. zuzott kavicsra, külön a 3. t. a. zuzalékra, külön a 4. t. a. homokra és külön a 8. t. a. kerékvetőkre, az 5., 6. és 7. t. a. felsorolt utszekrény kiemelés, utalaprakás és terméskő burkolati munkák elválaszthatlan munkacsoportot képeznek, ezekre tehát csak együttes ajánlat tehető.

A kavics és terméskőre vonatkozó ajánlatok alternative teendők és pedig a II-ik kivételes díjszabályzat és a m. kir. államvasutak igazgatóságának 267239/C. 1906. sz. a. kiadott rendeletében érintett kedvezményes díjtétel alapján, mely utóbbi esetben a kőanyag 40 kocsiból álló, zárt vonatokban legalább 400 tonna raksulllyal szállítandó.

Az említett két díjtétel közötti esetleges árkülönbséget, vagyis az e címen elér-

hető megtakarítás a vármegye uti-alap javára esik.

A versenyezői óhajtók fölhívják, hogy a fentiek szerint kiállított és ott felsorolt munkálatok végrehajtására vonatkozó és ajánlati összeg után számítandó és a nagybecskereki adóhivatalnál letett 5%-nyi bántépénzről szóló adóhivatali nyugtával felszerelt zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a vármegye alispánjánál annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó feltételek a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1908. évi október 31.

Jankó Ágoston.

alispán

1098-11

Schlesinger L.

nemzetközi házasságkövetítése

Berlin 18.

a kontinens legnagyobb intézete.

Allandóan több száz vagyonos

hölgy előjegyezve.

53-104 34

7577/908. sz. A nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Óbessenyő községében lemondás folytán megüresedett 800 korona javadalmazással egybekötött községi irnoki állásra pályázatot hirdetnek. Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám f. évi dec. 15-ig adják be.

A választást Óbessenyő község-házánál f. évi december hó 16-án d. e. 9 órakor fogom megtartatni.

Nagyszentmiklós, 1908. november 27.

Hadfy.

főszolgabíró.

1094-33

V. 550/1908. végrh. sz.

1067-1.1

Árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881: LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. jár. bír.-nak 1908. évi V. 550. sz. végzése következtében dr. Pollák Győző nagybecskereki ügyvéd által képviselt Heitzman György szegedi lakos javára 2500 kor. s jár. erejéig Tomasevácson és Orlováton 1908. évi november 7-ik napján fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3600 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 300 dupla mm. csöves kukorica nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. jár. bír.-nak 1908. V. 550. sz. végzése folytán 2500 kor. tökekövetelés, ennek 1908. évi október hó 15-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 233 kor. 55 fillérben bírólág már megállapított költségek erejéig Orlováton és Tomasevácson a helyszínen leendő megtartására és pedig Orlováton 1908. évi dec. 14-ik (tizennégy) napjának d. e. 11 órája. Tomasevácson pedig 1908. évi december hó 14-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az érintett ingóságok az 1881: LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Perlasz, 1908. évi november 26.

Engl.

kir. bír. végrehajtó.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

Városunk látványosságát

képezi a „Fehér macskához“ címzett fűszeráru- és csemegeüzlet

vasárnapi kirakata.

Mindenki nézze meg!

Mikulások dus választékban, már 50 filléres árban is.

Legfinomabb cukorkák, teasütemény, tea, rum, likör, cognac és borok példátlanul nagy választékban. ■ ■ ■ ■

A „Fehér macskához“ címzett üzlet a volt Schnitzler-féle helyiségben, a nagyhid közelében van.

1060-3.2